

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Миколаївський національний університет імені В.О.Сухомлинського
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий коледж Миколаївського національного університету
імені В. О. Сухомлинського»

**Циклова комісія економіко-гуманітарного
та загальноосвітнього напрямку підготовки**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні педагогічної ради
Відокремленого структурного
підрозділу «Фаховий коледж
Миколаївського національного
університету
імені В. О. Сухомлинського»

(від 15.03.2024 року, протокол № 7)

Голова педагогічної ради

Раїса ВДОВИЧЕНКО

Програма

кваліфікаційного іспиту за фахом

для здобувачів фахової передвищої освіти

галузі знань 23 Соціальна робота

спеціальності 231 «Соціальна робота»

(з використанням технологій дистанційного навчання)

м.Миколаїв - 2024

Схвалено цикловою комісією економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського» (протокол від 29.02.2024 р № 6).

Голова циклової комісії

Владислав МИРУН

Укладачі:

1. **Вдовиченко** Раїса Петрівна, к.п.н., викладач вищої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.
2. **Дрозд** Олена Володимирівна, к.п.н., викладач вищої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.
3. **Сахарова** Олена Миколаївна, к.п.н., викладач вищої категорії циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.
4. **Луцюк** Карина Віталіївна, викладач циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки.

Затверджено на засіданні педагогічної ради Відокремленого структурного підрозділу «Фахового коледжу Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського»,

протокол від «15» березня 2024 р. № 7

Голова педагогічної ради

(підпис)

Раїса ВДОВИЧЕНКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційний іспит є однією з форм атестації здобувачів фахової передвищої освіти. Кваліфікаційний іспит є обов'язковим компонентом навчального плану здобувача фахової передвищої освіти. Здобувач допускається до складання кваліфікаційного іспиту за умови відсутності в нього академічної заборгованості.

Головним завданням кваліфікаційного іспиту є перевірка якості професійної підготовки фахових молодших бакалаврів з соціальної роботи, виявлення відповідності підготовки випускника до вимог освітньо-професійної програми.

Програму кваліфікаційного іспиту укладено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти України та освітньо-професійної програми Соціальна педагогіка галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота. Програма побудована з врахуванням основних тем з дисциплін: Теорія соціальної роботи, Методика і технологія соціальної роботи, Право соціального забезпечення, Місцеве самоврядування і соціальна робота та передбачає визначення рівня засвоєння знань і сформованості практичних умінь, навичок здобувачів освіти; творчий підхід випускників до розв'язання соціально-педагогічних проблем.

Програма та порядок проведення кваліфікаційного іспиту визначається Положенням про екзаменаційну комісію у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського».

Організація та проведення кваліфікаційного іспиту базуються на таких принципах:

- академічна доброчесність;
- об'єктивність;
- прозорість і публічність;
- нетерпимість до корупційних та пов'язаних з корупцією діянь.

Інформація про результати складання кваліфікаційного іспиту зазначається у додатку до диплому.

МЕТОДИКА ТА ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ

Форма проведення: комбінована.

Білеті до кваліфікаційного іспиту включають два теоретичні питання із різних розділів програми і одне практичне завдання відповідно до фахового спрямування. Відповіді здобувачів на практичні завдання мають засвідчити їх готовність до професійної діяльності.

Екзаменаційні білеті затверджуються на засіданні циклової комісії економіко-гуманітарного та загальноосвітнього напрямку підготовки не пізніше ніж за три місяці до початку комплексного кваліфікаційного іспиту за фахом.

Тривалість комплексного кваліфікаційного іспиту за фахом одного студента – не більше 30 хвилин. Тривалість засідання кваліфікаційної комісії не повинна перевищувати шести годин на день.

Складання комплексного кваліфікаційного іспиту за фахом проводиться в приміщеннях коледжу або дистанційно за рішенням педагогічної ради та на підставі наказу в.о.директора ВСП «Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського».

Дистанційна форма атестації, як правило, застосовується в умовах, коли можливості фізичного відвідування приміщень коледжу студентами обмежені або відсутні, традиційні інструменти атестації не можуть бути застосовані з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку, воєнний стан та інші форс-мажорні обставини).

Комплексний кваліфікаційний іспит проводиться з використанням додатків до відео конференцій Zoom, Google Meet тощо. До початку іспиту здобувачі зі своїх корпоративних акаунтів під'єднуються до відеоконференції, де здійснюється їх аутентифікація.

Білеті обираються рандомно.

Секретар кваліфікаційної комісії під час здійснення підсумкової атестації проводить відеозапис (із попередженням про його проведення членів ККІ та здобувачів освіти на початку засідання), веде протоколи КК. Підпис паперових примірників всіх документів здійснюється в день іспиту.

Відключення студента групи від відеозв'язку (переведення в зал очікування), обговорення екзаменаційною комісією результатів атестації здобувачів групи на закритій онлайн-конференції.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Комплексний кваліфікаційний іспит проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії у формі відповідей на питання екзаменаційних білетів.

Рішення про оцінки приймається на закритому засіданні Екзаменаційної комісії відкритим голосуванням простою більшістю.

Результати екзамену визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та 100-бальною шкалою:

90 – 100 балів – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками,

80 – 89 балів – добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;

65 – 79 бали – добре – в цілому змістовна робота зі значними помилками;

55 – 64 бали – задовільно – чітко, але зі значними недоліками;

50 – 54 бали – задовільно – виконання відповідає мінімальним критеріям;

менше 50 балів – незадовільно.

Протоколи засідання кваліфікаційної екзаменаційної комісії та залікові книжки здобувачів фахової передвищої освіти підписують голова та члени комісії.

Студентам, які не склали комплексний кваліфікаційний іспит за фахом з поважних причин (підтверджених документально), в.о.директором ВСП

«Фаховий коледж МНУ імені В.О.Сухомлинського» може бути надана можливість складання іспиту за індивідуальним графіком до закінчення роботи кваліфікаційної комісії.

Протоколи засідання кваліфікаційної комісії, залікові книжки з проставленими в них оцінками підписуються головою і членами комісії .

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН

Теорія соціальної роботи (теоретичні питання)

1. Соціальна робота: сутність, об'єкт, суб'єкт та структурні елементи.
2. Особливості відносин між соціальними працівниками та клієнтами соціальної роботи.
3. Категорії, закономірності та принципи соціальної роботи.
4. Правові засади соціальної роботи
5. Еволюція суспільної допомоги та соціальної роботи.
6. Об'єкти та суб'єкти соціальної роботи.
7. Функції, структура та рівні соціальної роботи.
8. Принципи соціальної роботи.
9. Етичні принципи соціальної роботи та ролі соціального працівника.
10. Професійні цінності та принципи в соціальній роботі.
11. Комунікативний аспект спілкування у соціальній роботі.
12. Сутність професійної підтримки (супервізії) у соціальній роботі.
13. Сутність індивідуальної роботи як методу соціальної роботи.
14. Групова робота як метод соціальної роботи.
15. Соціальна робота в громаді як метод соціальної роботи.
16. Основні напрями соціальної роботи на селі.

Методика і технології соціальної роботи (теоретичні питання)

1. Технології створення просторового середовища для дітей з ООП
2. Монтессорі-матеріали як технологія роботи з різними видами нозологій
3. Технології взаємодії з важкими підлітками та різними видами дитячо-юнацьких адикцій

4. Соціально-психологічна допомога: подолання стресу, формування резильєнтності
5. Арт-терапевтичні техніки в соціальній роботі
6. Інтерактивні технології в роботі соціального педагога
7. Сучасні технології розвитку критичного мислення
8. Технології подолання емоційного вигорання та професійної деформації
9. Навчальні методики та прийоми воркшопу та нетворкінгу
10. Активне та рефлексивне слухання. Зворотний зв'язок.
11. Технології соціальної згуртованості суб'єктів освітнього процесу
12. Розвиток емоційного інтелекту фахівця соціальної сфери
13. Толерантність та емпатія в соціальному просторі
14. Партнерська взаємодія соціального педагога з батьками.
15. Особливості та ризики соціально-психологічного супроводу особистості.

Практичні ситуації

1. *Запропонуйте методи і прийоми самопомоги та самопідтримки (турбота про себе) для жертв торгівлі людьми.*
2. *Визначте, основні напрями соціально-психологічної допомоги Катерині у ситуації, що виникла:*

Катерина, 37 років, звернулась до соціального працівника по допомогу у зв'язку з конфліктними стосунками з чоловіком.

Із розмови з Катериною стало відомо, що вона одружена 20 років. Чоловік – Микола Л., 42 роки. Конфлікти з чоловіком виникали упродовж усього спільного життя. Зі слів Катерини, чоловік не дозволяє їй самостійно купувати одяг, увесь час контролює її витрати. Крім того, Микола завжди невдоволений її зовнішнім виглядом. У побуті завжди дорікає за будь-які дрібниці, інколи навіть може вдарити. Проте, після того як Катерина не витримує й відкрито конфліктує з чоловіком, ситуація налагоджується і Микола стає чуйним і люблячим.

До психолога Микола категорично не хоче звертатись, мотивуючи це тим, що він усім задоволений.

3. *Які рекомендовані заходи щодо профілактики суїциду на останніх етапах перебування у місцях позбавлення волі можна застосувати у даній ситуації. Відповідь обґрунтуйте.*

Засуджений Сергій Л., 37 років, відбував покарання за розбійний напад протягом 12 років. Через 2 місяці строк перебування в колонії мав закінчитись. Проте за кілька днів до визволення Сергій вчинив суїцид.

Відомо, що Сергій мав сім'ю: жінку та сина, які не підтримували спілкування з ним. Жінка – Ольга Л. 35 років, розлучилась із Сергієм 12 років тому й другий раз вийшла заміж. У другому шлюбі народилась дівчина. Син – Степан 15 років, на теперішній час проживає з бабусею.

Останнім часом Сергій був замкнений у собі, спостерігались коливання настрою та самопочуття: періоду веселощів змінювались спадами активності, скаргами на здоров'я, зниженням настрою. З іншими засудженими останні 2-3 місяці майже не спілкувався, стосовно подальших планів та життя за межами колонії, нічого не говорив.

4. *Запропонуйте певні соціально-педагогічні технології в роботі з дітьми з функціональними обмеженнями.*

5. *Розробіть віртуальні симуляції, які допомагають клієнтам практикувати навички подолання проблем, впоратися з тривогою або підготуватися до нових життєвих ситуацій.*

6. *Створіть електронні листи з інформацією про наявні соціальні послуги, ресурси, заходи та новини в галузі соціального захисту населення.*

7. *Розробіть інформацію для клієнтів соціальної служби, яка описує доступні їм послуги та ресурси. Використовуйте яскраві візуальні елементи, чіткий текст та просту мову. Включіть контактну інформацію та посилання на веб-сайти соціальної служби.*

8. *Оцініть доступні технології:*

Існує багато різних технологій, які можна використовувати для оцінки результатів соціальної роботи. Деякі з них включають:

-Опитування: Онлайн-опитування, паперові опитування, телефонні інтерв'ю.

-Інтерв'ю: Індивідуальні інтерв'ю, фокус-групи.

-Аналіз даних: Аналіз статистичних даних, видобуток даних з соціальних мереж.

-Спостереження: Спостереження за роботою соціальних працівників або за участю клієнтів в програмах.

9. *Визначте переваги та недоліки технології, яка найкраще відповідає вашим цілям, ресурсам та етичним міркуванням.*

10. *Створіть план дій, який пропонує способи покращення ефективності соціальної роботи.* План дій повинен включати конкретні цілі, завдання та стратегії. *Визначте ресурси, необхідні для реалізації плану дій.*

11. *Розробіть план проведення круглого столу з фахівцями з соціальної роботи та клієнтами, щоб обговорити питання ефективності соціальної роботи.* Підготуйте список запитань для обговорення, які охоплюють різні аспекти теми.

12. *Створіть інфографіку, яка візуально представляє ключові аспекти ефективності соціальної роботи.*

13. *Розробіть етапи соціальної діагностики клієнтів «групи ризику».*

14. *Розробіть програму реабілітації для конкретної категорії клієнтів у соціальній роботі, вказавши:*

1) опис категорії клієнтів;

2) мету і завдання реабілітації;

3) технології терапії, яку доречно використовувати з обраною категорією клієнтів;

4) можливі способи оцінки результату.

15. *Запропонуйте матеріали для консультування підлітків з питань профорієнтації, вказавши:*

1) ресурси, які надає даний вид консультації для підлітків;

2) методи, які доцільно використовувати під час проведення таких консультацій.

Місцеве самоврядування і соціальна робота (теоретичні питання)

1. Уявлення про громаду: поняття, ознаки, моделі
2. Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.
3. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні.
4. Моделі соціальної роботи в громаді.
5. Охарактеризуйте громаду за такими базовими характеристиками:
  - спільні ознаки;
  - мережа взаємовідносин;
  - спільність дій.
6. Розкрийте такі форми залучення населення до участі у вирішенні проблем громади, а саме: загальні збори громадян, місцеві ініціативи, громадські слухання, місцевий референдум.
7. Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у об'єднаних територіальних громадах.
8. Роль соціального працівника в запровадженні моделей соціальної роботи.
9. Соціальна профілактика в громаді.
10. Посередництво як одна із функцій соціального менеджера.
11. Планування та реалізація соціальних програм у громаді. Різновиди соціальних проектів. Етапи розробки соціального проекту в громаді. Особливості соціального проекту.
12. Європейська хартія місцевого самоврядування - ключовий орієнтир на шляху децентралізації та реформування місцевого самоврядування.
13. Розробка і впровадження соціальних проектів на локальному рівні
14. Особливості реформування шкільної освіти та медичної на місцевому рівні (опорні школи) (госпітальні округи).
15. Етика соціальної роботи в громаді. Роль партнерства в організації соціальної роботи.

Практичні питання

1. Моделі діяльності соціального працівника. У яких випадках може застосовуватися модель місцевого розвитку, соціального планування або соціальної дії? (навести приклади ситуацій).
2. Сформулювати питання, що стосуються соціальних проблем чи потреб за місцем проживання студента, які можна розглянути під час проведення громадських слухань у формі зустрічей громади (виборців) з депутатами місцевої ради та окремими посадовими особами органів місцевого самоврядування.
3. Написати блог пост: поділіться своїми думками щодо важливості участі громадян у житті громади та чому люди повинні брати участь у місцевих справах.
4. Розробіть структуру веб-сайту або блог, який слугуватиме ресурсом для людей, які хочуть дізнатися більше про участь громадян.
5. Соціальна робота з ВПО. Підібрати текст до презентації стратегій втручання соціального працівника: кризове втручання, аут річ-робота (мобільна інтервенція).
6. Соціальна робота з людьми без визначеного місця проживання. Розробити повідомлення для Управління соціального захисту населення щодо потреби у створенні форм соціальної реінтеграції бездомних (на прикладі свого міста, села; які конкретно).
7. Соціальні послуги за місцем проживання Скласти схему мережі соціальних закладів, які забезпечують безперервність догляду в громаді.
8. Розробка громадської ініціативи:
  - Оберіть актуальну соціальну проблему у вашому місці проживання (наприклад, благоустрій території, доступність освіти для людей з інвалідністю, підтримка людей похилого віку).
  - Розробіть план громадської ініціативи, спрямований на вирішення цієї проблеми, щоб чітко її сформулювати, визначити її причини та наслідки, а також існуючі способи її вирішення

– Ваш план має мати чітко визначену мету, завдання, очікувані результати та план дій.

9. Розробка громадської ініціативи:

– Оберіть актуальну соціальну проблему у вашому місці проживання (наприклад, благоустрій території, доступність освіти для людей з інвалідністю, підтримка людей похилого віку).

– Окресліть ресурси, необхідні для реалізації ініціативи, та визначте потенційних партнерів та спонсорів.

– Сформулюйте висновки щодо ініціативи та її можливості бути зразком для інших громадських ініціатив.

10. Розробка громадської ініціативи:

– Оберіть актуальну соціальну проблему у вашому місці проживання (наприклад, благоустрій території, доступність освіти для людей з інвалідністю, підтримка людей похилого віку).

– Розробіть план громадської ініціативи.

– Проаналізуйте ініціативу за такими критеріями:

– Ефективність: наскільки ініціатива досягла своїх цілей та завдань?

– Ефективність: чи були ресурси ініціативи використані раціонально?

– Вплив: який вплив ініціатива мала на місцеву громаду?

– Стійкість: чи може ініціатива бути реалізованою у довгостроковій перспективі?

11. Створіть соціальний плакат або відеоролик, який буде пропагувати важливість громадської активності та участі у вирішенні соціальних проблем на місцевому рівні.

Розробіть сценарій для проведення громадських слухань або форуму з обговорення актуальної соціальної проблеми у вашому місці проживання.

12. Напишіть есе або блог-пост про успішну громадську ініціативу у вашому місці проживання або в іншому регіоні.

13. Розробіть план ресурсного забезпечення, який реалізується у вашій громаді, визначте:

- Які ресурси необхідні для реалізації програми/проекту?
- З яких джерел можна отримати ці ресурси?
- Яким чином буде здійснюватися моніторинг та оцінка використання ресурсів?

14. Оберіть приклад партнерства між органами соціальної роботи та іншими організаціями у вашій громаді (наприклад, партнерство з місцевими органами влади, з бізнесом, з громадськими організаціями).

- Проаналізуйте партнерство за такими критеріями:
- Ефективність: наскільки партнерство досягло своїх цілей?
- Ефективність: чи були ресурси партнерства використані раціонально?
- Вплив: який вплив партнерство мало на громаду?
- Стійкість: чи може партнерство бути стійким у довгостроковій перспективі?

15. Напишіть есе або блог-пост про успішний досвід ресурсного забезпечення або партнерства в організації соціальної роботи у вашій громаді або в іншому регіоні.

Право соціального забезпечення (теоретичні питання)

1. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціального забезпечення. Значення прожиткового мінімуму в сфері соціального забезпечення.
2. Джерела формування доходів бюджету пенсійного фонду України. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування.
3. Особливості призначення пенсій за віком. Види пенсійних системи України.
4. Поняття, ознаки та види соціальних допомог в Україні. Соціальні пільги.
5. Соціальне обслуговування як вид соціального забезпечення. Соціальна опіка та піклування.

6. Захист населення від соціального ризику. Допомога малозабезпеченим сім'ям.
7. Непрацездатність як соціальний ризик. Допомога в разі тимчасової непрацездатності.
8. Загальна характеристика інвалідності. Групи інвалідності та порядок їх встановлення.
9. Допомога при усиновленні дитини.
10. Втрата годувальника. Соціальне забезпечення у випадку безробіття.
11. Особливості виплати пенсій за віком.
12. Допомога на випадок вагітності та пологів.
13. Особливості надання допомоги на поховання.
14. Поняття та особливості житлових субсидій.
15. Правове регулювання соціального обслуговування як умова його ефективного функціонування. Соціальне обслуговування інвалідів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБИТИ»

Основна

1. Борисова Ю. В. Посібник до вивчення дисципліни «Теорія соціальної роботи». Д.: РВВ ДНУ, 2015. 24 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Зверєвої. К., Сімферополь: Універсум, 2013. 536 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Теорія соціальної роботи» для студентів спеціальності «Соціологія» / укл.: Мачуліна І. І., Познанська К. В. Кам'янське, ДДТУ, 2018. 80 с.
4. Лукашевич М. П. Соціальна робота в Україні: теоретико-методичні засади К., 2018. 255 с.
5. Лукашевич М. П., Мигович І.І. Терія і методи соціальної роботи: Навч. пос. К: МАУП, 2018. 136 с.
6. Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи: навчальний посібник. К., 2022.

7. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
8. Соціальна робота в Україні: навч. посіб. / за ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. К., 2018. 233 с.
9. Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під ред В. Полтавця. К: «КМА», 2000. 236 с.

Додаткова література

1. Закон України «Про соціальні послуги» : станом на 1 січ. 2004 р. Верховна Рада України. Офіц. вид. Київ : Парлам. вид-во, 2004.
2. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю». Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 42, ст. 213 ; 2005 р., № 10, ст. 191; 2006 р., № 12, ст. 104).
3. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні». Ст. 1. Визначення термінів [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.
4. Бушай І. М. Сучасні моделі соціальної роботи. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2020. №1. С.146–148 с.
5. Васильєв В. В. Освітньо-кваліфікаційна характеристика як основа підготовки соціальних працівників (Дніпр. нац. унів.). *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2003. №1. С. 105–109 с.
6. Дем'яненко Н. М. Генеза соціальної роботи в Україні. *Постметодика*. 2021. №2.
7. Димитрова Л.М. Соціальна робота: логіка розвитку. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2023. №1. С. 5–11.
8. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України. Соціальна робота в Україні: навч. посіб. / за ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. К., 2021. С. 250–253.
9. Нормативно-правове забезпечення діяльності центрів соціальних служб для молоді. К.:ДЦССМ, 2022. 760 с.

10. Попович Г. М. Потреби як визначальна умова інституалізації соціальної роботи. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. 2023. №1. С. 21–22.
11. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників. за заг. ред. А. Й. Капської. К., 2020.
12. Чубук Р. В. Теорія соціальної роботи: методичні вказівки до вивчення курсу : методичні вказівки. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 76 с.

З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА І ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Базова

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019. № 2745-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
3. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003р. – <http://www.kiev.ua>.
4. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола; Заг. ред. І. Зверєвої, Г. Лактіонової. К.: Наук. світ, 2001. 129 с.
5. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи: монографія. К. : Наук. світ, 2016. 408 с.
6. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: Навчальний посібник. К.: Центр соціальної літератури, 2005. 176 с.
7. Безпалько О. В., Авельцева Т. П., Мацевка Н. І. Технології активізації громади: метод. посіб. К.: Наук.світ, 2006. 95 с.
8. Вакулєнко О. В., Комарова Н. М., Романова Н. Ф., Семігіна Т. В. Методичні рекомендації щодо залучення місцевих громад до вирішення проблем дітей, сімей та молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах. URL: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4129/Sem>

9. Войтовська А. І., Кравченко О. О. Соціальна робота з жінками: навчальний посібник для студентів спеціальностей 231 Соціальна робота та 232 Соціальне забезпечення (Галузь знань 23 Соціальна робота). Умань: Візаві. 2018. 229 с.
10. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери: за ред. проф. І. Д.Звереві. Київ, Симферопіль: Універсум, 2012. 536 с.
11. Концепція реформування системи соціальних послуг: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2007 р. № 178-р. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
12. Лукашевич М. П. Мигович І. І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч. посіб. К.: МАУП, 2002. 136 с.
13. Капська А. Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
14. Карпенко О. Г. , Романова Н. Ф. теорія та практика соціальної роботи: навчальний посібник. К. : Видавничий Дім Слово», 2015. 408с.
15. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. К.:Каравела, 2009. 368 с.
16. Левченко К. Б., Ковальчук Л. Г., Удалової О. А. Соціально-педагогічні основи протидії торгівлі людьми та експлуатації дітей: навч.-метод. посіб.«Агентство «Україна». Київ. 2011. 292 с.
17. Методи та технології роботи соціального педагога / Автори-укладачі: С. П. Архипова, Г. Я. Майборода, О. В. Тютюнник. Навчальний посібник. К.: Видавничий дім. «Слово, 2011. 496 с.
18. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення Практичний посібник Електронний ресурс місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Карий О. І., Панас Я. В./ Асоціація міст України К.,ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 176 с.

19. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О.Яременко, О. Р. Артюх, О. М. Балакірєва та ін. К.: ДЦССДМ, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. 124 с.
20. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Методичні рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / упоряд. Майорова Н. В. К.: ТОВ «ЛДЛ», 2007. 205 с.
21. Синчук С. М., Буряк В. Я. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. / За ред. С. М. Синчук. К.: Знання, 2006. 318 с.
22. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / За заг. ред. І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
23. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом: Метод. посібн. За ред. Т. В. Семигіної. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
24. Теорії і методи соціальної роботи: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. К.: Академвидав, 2005. 328 с.
25. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 464 с.
26. Об'єднання громад: від ініціативи до ефективної діяльності. / Упорядник: Богдан Зелений. Львів, 2016. 288 с
27. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
28. Соціальна робота в Україні: теорія та практика / За заг.ред. А. Я. Ходорчук. К.: ДЦССМ, 2002. 177 с.
29. Соціальна робота з людьми з особливими потребами / Упоряд. О. В. Безпалько та ін.. К.: Наук. світ, 2002. 55 с.
30. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник. Т. Д. Кочуей, О. М. Бойко. Умань : ФОП Жовтий О.В. 2016. 278 с.
31. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / За ред. проф. А. Й. Капської. К., 2001. 140с.

32. Технології соціально-педагогічної роботи: Навч. посіб. / За заг. ред. проф. А. Й. Капської. К., 2000. 372 с.
33. Соціальна робота у громадах: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад. Т. В. Петренко. К.: НАУ, 2013. 52 с.
34. Ткачук А. Місцеве самоврядування та децентралізація : Практичний посібник. К. : ТОВ «Софія», 2012. 120 с.
35. Харченко С. Я. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: Науково-навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів, аспірантів та спеціалістів у галузі соціальної педагогіки, соціальної роботи. Луганськ: «Альма-матер». 2003. 198 с.

Допоміжна

1. Безпалько О. В. Концептуальні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді. *Наука і сучасність*: зб. наук, праць НПУ ім. М.П. Драгоманова. К.: Логос, 2011. С. 3-12.
2. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: метод. матеріали для тренера / під заг. ред. І.Д.Звереві. К.: Наук. світ. 2004. 69 с.
3. Побірченко П. С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських громад у другій половині ХІХ - на початку ХХ століття: Київська громада. К.: Наук, світ, 2016. 307 с.
4. Семигіна Т. В. Теорії і методи соціальної роботи. К.: Академвидав, 2015. 327 с.

З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Базова

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Основи законодавства країни про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 14 січня 1998 р. № 16/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 23. Ст. 121.

3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 № 2801-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.
4. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 5. Ст. 21.
5. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам: Закон України від 16.11.2000 р. № 2109-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. № 1. Ст. 2.
6. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 р. № 1768-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 35. Ст. 290.
7. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам: Закон України від 18.05.2004 р. № 1727-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 33–34. Ст. 404.
8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-ІV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 49–51. Ст. 376.
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105–ХІV (в редакції Закону № 77-VІІІ від 28.12.2014 р.). *Офіційний вісник України*. 2015. № 11. Ст. 75.
10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-ІІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. Ст. 171.
11. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 8.07.2011 р. № 3668-VІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 12–13. Ст. 82.
12. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 26.06.1997 року № 400. *Відомості Верховної Ради України* . 1997. № 37. Ст. 237.

13. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 2–3. Ст. 11.
14. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16.12.1993 р. № 3721-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 4. Ст. 18.
15. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною: Закон України від 01.06.2000 р. № 1767-111. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 35. Ст. 289.
16. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 9. Ст. 399.
17. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1788-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 3. Ст. 10.
18. Про статус і соціальний захист осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28. 02. 1991 р. № 796–XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 16. Ст. 200.
19. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV // *Відомості Верховної Ради України*. – 2003. – № 47. – Ст. 372.
20. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12.
21. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XI (у ред. Закону України від 21.11.2002 р № 229-IV). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. Ст. 668; 2003. № 2. Ст. 10.
22. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019р. № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019 р., № 18, стор. 5, стаття 73
23. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
24. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI . *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 41-42, № 43, № 44–45. Ст. 529.

25. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016 р., № 4, стор. 60, стаття 43.
26. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 63. Ст. 2565.
27. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848- VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 3. Ст. 25.
28. Про заходи щодо впровадження персоніфікованого обліку відомостей у системі обов'язкового державного пенсійного страхування: Указ Президента України від 4 травня 1998 року №401. *Урядовий кур'єр*. 1998. № 89–90.
29. Перелік професійних захворювань: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 р. № 1662. *Офіційний вісник України*. 2000. № 45. Ст. 1940.
30. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1232. *Офіційний вісник України*. 2011. № 94. Ст. 3426.
31. Про затвердження Положення про організацію персоніфікованого обліку відомостей
32. Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 р. № 637. *Зібрання постанов Уряду України*. 1993. № 12. Ст. 273.
33. Про заходи щодо поетапного впровадження у Пенсійному фонді автоматизованого персоніфікованого обліку відомостей у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування: Постанова Кабінету Міністрів України від 8.06.1998 р. № 832 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/832-98-%D0%BF/card6#Public>. – Назва з екрана.
34. Про порядок підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній: затв.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.1993 р. № 637. *Збірник постанов України*. 1993. № 12. Ст. 273.

35. Інструкція про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13.11.2001 р. № 455. *Офіційний вісник України*. 2001. № 49. Ст. 2216.

36. Положення про комісію (уповноваженого) підприємства, установи, організації із загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням: затв. Постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 23.06.2008 р. № 25. *Офіційний вісник України*. 2008. № 53. Ст. 1794.

37. Порядок оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів роботодавця [Електронний ресурс]. *Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок*, Перелік від 26.06.2015 № 440. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/440-2015-п> .

38. Порядок проведення витрат на поховання у разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання [Електронний ресурс]. *Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок* від 11.07.2001 № 826. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/826-2001>

39. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошове забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам, за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомним сім'ям за принципом «гроші ходять за дитиною» : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 81 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://regulation.gov.ua/documents/id87661>

40. Порядок призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 № 189 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати [...]: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 22.02.2006 № 189. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/189-2006-п>

41. Порядок надання одноразової допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавлених батьківського піклування після досягнення 18-річного віку: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2005 № 823 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку надання одноразової допомоги дітям-сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування, після досягнення 18-річного віку: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 25.08.2005 № 823. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/823-2005-п> .

42. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям : Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 № 250 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 24.02.2003 № 250. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-п> .

43. Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 № 1751 [Електронний ресурс] // Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 27.12.2001 № 1751. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-п>

44. Право соціального забезпечення України: підручник. за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. 4- те вид., перероб. і допов. Київ: Ін Юре, 2014. 476 с.
45. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / за заг. ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. 2-ге вид. перероб. і доповн. Х.: ФІНН, 2012. 640 с.
46. Право соціального забезпечення в Україні [Текст] : підручник. за ред. д-ра юрид. наук О. М. Ярошенка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2015. 455 с.
47. Право соціального забезпечення України: Навчальний посібник / за заг. ред. П. Д. Пилипенка. Вид. 3-є, змін. і доп. К.: Істина, 2012. – 232 с.
48. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2016. 692 с.
49. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Особлива частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2018. 1092 с.

Додаткова

1. Актуальні проблеми теорії трудового права та права соціального забезпечення : монографія. за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Г. І. Чанишевої ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса : Фенікс, 2015. 328 с.
2. Андріїв В. В. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект. Х.: ФІНН, 2011. 280 с.
3. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навч. посібник. 4-е вид., доп. та перероб. Київ: Атіка, 2007. 400 с.
4. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 663 с.
5. Болотіна Н. Б. Соціальне законодавство України. Гендерна експертиза. К.: Логос, 2001. 82 с.

6. Вишновецька С. В. Право соціального забезпечення України : навч.-метод. посіб. Міжрегіон. акад. упр. персоналом. К. : Вид. дім «Персонал», 2009. 320 с.
7. Гарасимів Т. З. Словник термінів до навчальних курсів «Трудове право» та «Право соціального забезпечення України». Дрогобич : Видавнича фірма «Відродження», 2003. 176 с.
8. Гарасимів Т. З. Право соціального забезпечення України (Загальна частина). Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 2004. 240 с.
9. Гарасимів Т. З. Принципи права соціального забезпечення України. Дрогобич: Відродження, 2002. 128 с.
10. Загальнообов'язкове соціальне страхування. Нормативні акти. Зразки документів : загальні положення. Втрата працездатності на виробництві. Народження та поховання. Безробіття. Довідковий матеріал / упоряд. В. С. Перепічай [та ін.]; К.: Юрінком Інтер, 2003. 456 с.
11. Зайчук Б. О. Система пенсійного забезпечення : сьогодні і завтра [Текст] : коментар застосування Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Пенсійний фонд України. К.: Формат, 2004. 346 с.
12. Коробенко Н. П. Пенсійне забезпечення по інвалідності в солідарній пенсійній системі України : монографія. Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України. К.: Вид-во Акад. праці і соц. відносин ФПУ, 2011. 172 с.
13. Кучма О. Л. Страховий стаж як категорія трудового права і права соціального забезпечення України : монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: [б. в.], 2013. 202 с.
14. Лавріненко О. В. Право соціального забезпечення України : курс лекцій: у 2-х ч. Донецьк: Донецький юридичний ін-т Луганського держ. ун-ту внутрішніх справ, 2007. Ч.1. 450 с.; Ч.2. 412 с.
15. Лата Н. Ф. Право соціального забезпечення України : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 147 с.

16. Москаленко О. В. Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування в умовах ринкової економіки: монографія. Х.: Юрайт, 2012. 400 с.
17. Науково-практичний коментар Закону України «Про пенсійну реформу» / за ред. Ю. І. Руснака. К.: Центр учбової л-ри, 2012. 158 с.
18. Пенсійне та соціальне забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ та членів їх сімей: [довідник]. за заг. ред. канд. екон. наук Є. М. Польського, канд. юрид. наук, доц. В. М. Комарницького; Упр. МВС України в Луган. обл., Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 479 с.
19. Пенсійні правовідносини в Україні: монографія / Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна, М. П. Стадник, А. А. Ширант, М. М. Шумило; відп. ред. Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна. К.: Вид-во «Юрид. Думка», 2013. 276 с.
20. Понікаров В. Д. Пенсійне та соціальне забезпечення : підручник для студ. вищих навч. закл. Харківський національний економічний ун-т. Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. 400 с.
21. Право на пенсію та його реалізація за сучасним законодавством України: Довідник. наук. ред. Н. М. Хуторян, М. М. Шумило. К.: Юрид. думка, 2012. 208 с.
22. Право соціального забезпечення в Україні: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. за заг. ред. С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка; Держ. НДІ МВС України. Х.: ФІНН, 2009. 433 с.
23. Прилипко С. М. Проблеми теорії права соціального забезпечення. Х.: ПП «Берека-Нова», 2006. 264 с.
24. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти : монографія. Львів. нац. унт ім. Івана Франка. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 421 с.

25. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні : підручник студентів вищих навч. закладів. МОНУ; Одеська національна юридична академія. 7-е вид., переробл. й доп. Харків: Одіссей, 2007. 408 с.
26. Соціальне та пенсійне забезпечення військовослужбовців і працівників правоохоронних органів: [Зб. норматив. актів] / упорядкув. О. М. Роїна ; ред. О. А. Кривенко. К.: КНТ; К.: Атіка, 2004. 162 с. 2
27. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2016. 692 с.
28. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Особлива частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2018. 1092 с.
29. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення: навч. посібник. Київ: Знання, 2005. 405с.
30. Сташків Б. І. Юридичні факти в праві соціального забезпечення. Чернігів: Ред.-видав. комплекс «Деснянська правда», 2008. 260 с.
31. Сташків Б. І. Гарантії права на соціальне забезпечення. Чернігів: Чернігів. держ. ін-т права, соціальних технологій та праці, 2011. 100 с.
32. Сташків Б. І. Право соціального обслуговування: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 567 с.
33. Ткаліч І. О. Правове регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів у системі недержавного пенсійного забезпечення України : монографія. Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України. К. : Сталь, 2012. 159 с.
34. Ткаченко Н. М. Пенсійна реформа та пенсійне забезпечення наукових (науково-педагогічних) працівників та державних службовців України. Пенсійні реформи: світовий досвід. К.: Алерта, 2012. 84 с.
35. Україна: європейські та міжнародні норми у галузі соціального забезпечення: Порівняльний аналіз: Рада Європи, Міжнародна організація праці / М-во праці та соц. політики України, Ін-т законодавства Верховної Ради України. К.: [б. в.], 2007. 403 с.

36. Ярошенко І. С. Право соціального забезпечення: навч. посібник / МОНУ; КНЕУ; І. С. Ярошенко. К.: КНЕУ, 2005. 232 с.

З ДИСЦИПЛІНИ «МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ І СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

Базова

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019. № 2745-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
2. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003р. – <http://www.kiev.ua>.
3. Безпалько О. В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи: монографія. К. : Наук. світ, 2016. 408 с.
4. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: Навчальний посібник. К.: Центр соціальної літератури, 2005. 176 с.
5. Безпалько О. В., Авельцева Т. П., Мацевка Н. І. Технології активізації громади : метод. посіб. К.: Наук.світ, 2006. 95 с.
6. Бориславська О. Місцеве самоврядування як форма децентралізації та гарантія демократичного політичного режиму. *Вісник Львівського університету. Серія: юридична*. 2011. Випуск 52.
7. Вакуленко О. В., Комарова Н. М., Романова Н. Ф., Семигіна Т. В. Методичні рекомендації щодо залучення місцевих громад до вирішення проблем дітей, сімей та молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах. URL: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4129/Sem>
8. Картування громад в Україні : практичний посібник / автори-укладачі: Я. Мінкін, Ю. Антощук, G. Demel ; редколегія: Я. Сошинська, М. Krasowska-Igras; Українська бібліотечна асоціація; Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Київ : УБА, 2017. 111 с.

9. Концепція реформування системи соціальних послуг : розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2007 р. № 178-р. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
10. Короткий огляд реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. URL: <http://www.csi.org.ua/?p=5879>
11. Місцеве самоврядування в Україні: стан та перспективи розвитку / наук. доп. редкол. Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. К. : НАДУ, 2018. 128 с.
12. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення Практичний посібник Електронний ресурс місцевого самоврядування. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Карий О. І., Панас Я. В./ Асоціація міст України К., ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 176 с.
13. Об'єднання громад: від ініціативи до ефективної діяльності. / Упорядник: Богдан Зелений. Львів, 2016. 288 с
14. Посібник з розвитку громад: Практичний порадник для небайдужих / кол.авт. Л. О.Єльчева, І. М.Ібрагімова та ін. К., 2017. 458 с.
15. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
16. Семигіна Т. В., Лиховид Д. О. «Громада» чи «спільнота» (інтерпретації феномену громади сучасними науковцями). *Нова парадигма*. Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова; творче об'єднання «Нова парадигма». Вип. 123. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. С. 6
17. Соціальна робота у громадах: методичні рекомендації до самостійної роботи / уклад. Т. В. Петренко. К.: НАУ, 2013. 52 с.
18. Ткачук А. Місцеве самоврядування та децентралізація : Практичний посібник. К. : ТОВ «Софія», 2012. 120 с.

Допоміжна

1. Батанов О. В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. К., 2021. 260 с.

2. Безпалько О. В. Концептуальні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді. *Наука і сучасність*: зб. наук, праць НПУ ім. М.П. Драгоманова. К.: Логос, 2011. С. 3-12.
3. Безпалько О. В. Соціально-педагогічні аспекти діяльності громад в Україні: ретроспективний огляд. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми, теорія і практика: Збірник наукових праць. Вип.1 (11). К.: ППУ, 2004. С.63-72.
4. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: метод. матеріали для тренера / під заг. ред. І. Д.Зверевої. К.: Наук. світ. 2004. 69 с.
5. Громади України: на шляху до відродження. К.: «Ай-БГ», 2002. 279 с.
6. Побірченко П. С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських громад у другій половині ХІХ - на початку ХХ століття: Київська громада. К.: Наук, світ, 2016. 307 с.
7. Семигіна Т. В. Теорії і методи соціальної роботи. К.: Академвидав, 2015. 327 с.
8. Семигіна Т. В. Робота в громаді: практика й політика. К. Видавничий дім «КМ Академія», 2004. 180 с.

Приклад білета

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського
Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж
Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського»

Освітньо-професійний ступінь: «фаховий молодший бакалавр»

Спеціальність: 231 «Соціальна робота»

Комплексний кваліфікаційний іспит за фахом

Екзаменаційний білет № _____
№ _____

1. Охарактеризуйте у чому сутність теорії ролей у соціальній роботі.
2. Визначте багатоманітність та класифікацію соціальних технологій.
3. Розробіть програму реабілітації для конкретної категорії клієнтів у соціальній роботі, вказавши:
  - 1) опис категорії клієнтів;
  - 2) мету і завдання реабілітації;
  - 3) технології терапії, яку доречно використовувати з обраною категорією клієнтів;
  - 4) можливі способи оцінки результати.
4. Соціальна робота з людьми без визначеного місця проживання. Розробити повідомлення для Управління соціального захисту населення щодо потреби у створенні форм соціальної реінтеграції бездомних (на прикладі свого міста, села; які конкретно).

Розглянуто і затверджено на засіданні педагогічної ради протокол від 15.03.2024 р.
№ 7

Голова педагогічної ради _____ Раїса ВДОВИЧЕНКО